

Region Uppsalas ledningskontor
Mikael Köhler

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Ert dnr U2024/00226

Svar på remiss om Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning - långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen, SOU 2024:9

Sammanfattning

Region Uppsala instämmer i utredningens förslag om avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF-avtal) nationellt och regionalt. Region Uppsala avvisar förslaget att Universitets- och högskolerådet ska få i uppdrag att utveckla ett nationellt it-stöd för sjuksköterskeprogrammet. Region Uppsala är i huvudsak positiv till övriga förslag.

Sverige bör arbeta för en förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet (förslag 3.1)

Region Uppsala instämmer med utredaren i att Sverige bör arbeta för en förändring av artikel 31 i EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv i syfte att möjliggöra att simulering kan godtas som klinisk utbildning på sjuksköterskeutbildningen. Färdighetsträning och simulering i kontrollerad miljö är en etablerad pedagogisk modell. Möjligheter för sjuksköterskestudenter att som en del av den kliniska utbildningen träna och utveckla tekniska och icke-tekniska färdigheter i kontrollerad miljö är viktigt ur vårdkvalitets- och patientsäkerhetsperspektiv.

Ett nationellt kunskapsstöd för handledarutbildning bör utformas (förslag 4.1)

Region Uppsala är positiv till förslaget att utforma en utbildningsguide för en generisk modulbaserad handledarutbildning på grundnivå som stöd för aktörerna. Region Uppsala understryker vikten av att handledarutbildningen utformas på ett sätt som dels gör det enkelt för kliniskt verksamma sjuksköterskor att genomgå utbildningen, dels skapar goda förutsättningar för arbetsgivare att möjliggöra densamma.

Region Uppsala instämmer vidare i att lärosätenas roll i detta arbete är avgörande, men vill understryka att det är centralt att också vårdgivarna involveras i arbetet. En generisk handledarutbildning behöver innehållsmässigt utformas så att den fungerar

som ett konkret stöd för handledare i vårdverksamheter av olika typer och med olika förutsättningar.

Ett avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF) bör ingås (förslag 6.1)

Region Uppsala ser positivt på utredningens förslag om att staten ska ingå ett nationellt avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF-avtal) för sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeutbildning. Den föreslagna avtalsmodellen speglar det gemensamma ansvar som lärosäten och vårdgivare har för utbildningen av sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor och skulle skapa förutsättningar för stärkt samarbete mellan lärosäten och vårdgivare i arbetet med verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Region Uppsala instämmer i att medicinska fakulteterna bör få i uppdrag att fungera som regionala noder utifrån sjukvårdsregionernas indelning eftersom det skapar förutsättningar för att delar av de administrativa strukturer som idag finns kopplade till ALF-avtal kan nyttjas. Region Uppsala vill samtidigt påtala att det är viktigt att i tidigt skede utreda frågan om hur uppdraget att teckna VULF-avtal inom Sjukvårdsregion Mellansverige, med två medicinska fakulteter, ska hanteras.

Region Uppsala välkomnar och understryker starkt vikten av utredarens förslag att inom ramen för det föreslagna VULF-avtalet möjliggöra forskarutbildning på halvtid för kliniskt verksamma, tillsvidareanställda sjuksköterskor. Förutsättningar för kliniskt verksamma sjuksköterskor att kombinera kliniskt arbete med utbildning och forskning är mycket viktigt för den framtida kvaliteten i sjuksköterskeutbildningen.

Region Uppsala instämmer med utredaren i att det är mycket viktigt att statlig finansiering tillskjuts för att långsiktigt stärka utbildningsstödjande strukturer och infrastrukturer för VFU inom hälso- och sjukvården, något som nuvarande modell med tidsbegränsade satsningar inte gör.

Region Uppsala menar därtill att finansiering och ersättning för den kliniska delen av sjuksköterskeutbildningen i sin helhet behöver ses över och revideras. Den nuvarande ersättningsmodellen för VFU-platser tillkom i samband med att staten övertog huvudmannskapet för utbildningen och förutsättningarna för att tillhandahålla VFU har förändrats påtagligt under den tiden.

Ett nationellt it-stöd för verksamhetsförlagd utbildning bör utvecklas (förslag 7.1)

Region Uppsala vill understryka att samlad planering av hela utbildningsuppdraget är helt centralt för hälso- och sjukvården i uppdraget att tillhandahålla kliniska placeringar som så långt som möjligt svarar mot utbildarnas behov. Hälso- och sjukvården tillhandahåller kliniska placeringar¹ för studerande från universitet, högskolor, yrkeshögskolor, vuxenutbildning och gymnasieskolor. Inom Region

---

¹ Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), Arbetsplatsförlagt lärande (APL), och Lärande i arbete (LIA)

Uppsala tillhandahålls i dagsläget 18 000 studerandeveckor per år för studerande från 35 olika utbildningar.

Tillgång till it-stöd i arbetet med planering och uppföljning av kliniska placeringar är mycket viktigt, men ett it-stöd enbart för sjuksköterskeutbildning skulle medföra ett påtagligt administrativt merarbete för hälso- och sjukvården både i arbetet med planering på övergripande nivå, och för mottagande vårdverksamheter. Förslaget skulle innebära minskad överblick och därmed också potentiellt riskera att försämra hälso- och sjukvårdens förutsättningar att tillhandahålla kliniska placeringar. Region Uppsala avvisar därför förslaget att Universitets- och högskolerådet ska få i uppdrag att utveckla ett nationellt it-stöd för sjuksköterskeutbildningen. Även om det nationella it-stödet långsiktigt skulle komma att omfatta samtliga universitets- och högskoleutbildningar skulle det för hälso- och sjukvården innebära arbete med planering och uppföljning i två separata system: ett för studenter från universitet och högskolor, ett annat för studerande från yrkeshögskolor, vuxenutbildning och gymnasieskolor.

Region Uppsala vill därför starkt understryka vikten av frivillig anslutning till ett nationellt universitetsbaserat it-stöd, skulle ett sådant utvecklas. Region Uppsala, Uppsala kommun, Uppsala universitet, Region Stockholm, Karolinska institutet och tre högskolor i Stockholms län utvecklar just nu ett nytt studentplaceringsverktyg (Klipp 4.0). Det nya verktyget kommer att möjliggöra samlad planering av samtliga utbildningsuppdrag och skapa goda förutsättningar för planering och uppföljning på alla nivåer i hälso- och sjukvården, oavsett utförare. En del i utvecklingsarbetet är möjlighet till integrationer med olika vårdssystem, till exempel behörighetshantering för journalsystem och passerkort. Systemet driftsätts under våren 2025. Det kommer att finnas goda möjligheter för andra regioner och kommuner att ansluta.

En lagstadgad skyldighet att medverka i utbildning åstadkommer inte fler platser för verksamhetsförlagd utbildning (förslag 8.1, 9.1)

Region Uppsala menar att lagreglering på nationell nivå inte i sig påverkar de lokala förutsättningar som i praktiken styr vårdgivares möjligheter att tillhandahålla VFU. En viktig sådan förutsättning är samarbetet mellan utbildare och vårdgivare kring exempelvis planering och förläggning av VFU-perioder. En annan förutsättning rör tillgång till kompetens och lokaler hos vårdgivaren. Region Uppsala instämmer därmed i utredarens bedömning att lagreglering inte vore ett effektivt sätt att skapa fler VFU-platser och stödjer som framgått ovan föreslagen avtalsmodell (VULF).

Region Uppsala stödjer utredarens förslag att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att ge stöd till regioner och kommuner i syfte att främja privata utförares medverkan i verksamhetsförlagd utbildning.

För Region Uppsala

Helena Proos

Johan von Knorring

Regionstyrelsens ordförande

Regiondirektör